

Veileder til privatpraktiserende veterinær på veterinærvakt

Innledning

Du som er privatpraktiserende veterinærer på vakt kan bli anmodet om, eller beordret til, å utføre oppgaver for det offentlige (Mattilsynet). I dette dokumentet finner du veiledning om hvordan du skal forholde deg til dette.

Deltaker i den kliniske veterinærvakten (heretter kalt veterinærvakten) som har vakt, skal være tilgjengelig og være beredt til å sørge for uten ugrunnet opphold:

- a) å oppfylle hjelpeplikten etter dyrehelsepersonelloven § 14,
- b) å yte nødvendig veterinærhjelp innen det området vekten omfatter, før neste hverdag av dyrehelse-, dyrevern- eller næringsmessige hensyn, og
- c) å ivareta offentlige interesser, herunder utføre avtalte eller pålagte enkelttjenester for det offentlige mot godtgjørelse etter gjeldende avtale mellom Mattilsynet og Den norske veterinærforening (DNV).

Dersom vakthavende veterinær har flere oppdrag samtidig, må veterinæren vurdere i hvilken rekkefølge vaktoppdrag under pkt. a, b og c skal prioriteres etter oppdragenes alvorlighetsgrad.

Aktuelt regelverk

Dyrehelsepersonelloven

§ 14 Nødhjelp

«Dyrehelsepersonell plikter snarest mulig etter anmodning å yte den hjelp vedkommende evner – personlig eller ved stedfortreder – når det etter tilgjengelige opplysninger må antas at øyeblikkelig hjelp er påtrengende nødvendig. Plikten faller bort ved gyldig forfall eller ved at hjelp i tide blir ytt av annet dyrehelsepersonell.»

Plikten til å yte nødhjelp oppstår dersom du som veterinær mottar opplysninger om at hjelpen er påtrengende nødvendig. Foreligger det en uklare opplysninger, plikter du som veterinær å foreta nødvendige undersøkelser dersom det er tvil om helsehjelpen er påtrengende nødvendig. Dette gjelder også om du mottar en anmodning fra Mattilsynets beredskapsvakt.

Bestemmelsen om nødhjelp pålegger veterinærer å yte den nødvendige bistand når det må antas at øyeblikkelig hjelp er påtrengende nødvendig. Det siktes her til nødhjelpssituasjon, typisk ved livstruende situasjoner eller ved fare for *«alvorlig livsforringende følger»*. Nødhjelpen vil gis for å gjenopprette eller vedlikeholde vitale livsfunksjoner, eller begrense eller forhindre alvorlig funksjonsnedsettelse. Nødhjelpen kan også omfatte nødvendig smertelindring, eller avlivning. Hjelpen er begrenset til å omfatte nødhjelp slik at dyret overviner den akutte fasen eller avlives. Straks den akutte fasen der det er behov for øyeblikkelig hjelp er overstått, opphører plikten.

Dersom en annen veterinær kan hjelpe i tide i stedet for den veterinæren som først blir kontaktet, vil nødhjelpsplikten etter denne bestemmelsen falle bort for den som først ble kontaktet, så snart den andre overtar oppdraget. Dersom vedkommende ikke makter å få en annen til å stille i sitt sted, vil vedkommende være ansvarlig for å yte den nødvendige bistand selv, helt frem til han eller hun eventuelt blir avløst av annet dyrehelsepersonell med tilstrekkelig kompetanse.

§ 27. Beordring i krisesituasjoner

«I alvorlige krisesituasjoner kan departementet, eller den departementet bemyndiger, pålegge praktiserende dyrehelsepersonell plikt til å utføre offentlige tjenester etter avtalt godtgjørelse. Beordringen skal være for så kort tid som mulig. Plikten faller bort ved gyldig forfall.»

Bestemmelsen gir offentlig myndighet hjemmel til å beordre privatpraktiserende dyrehelsepersonell til å utføre offentlig tjeneste i krisesituasjoner. I Ot.prp. nr. 52 (2000–2001) s. 70 er det angitt at det i første rekke vil være i situasjoner der det offentlige veterinærvesenet i Mattilsynet ikke strekker til for å få kontroll over situasjonen. Det kan tenkes ved omfattende utbrudd av alvorlige smittsomme dyresykdommer som munn- og klovsyke, svinepest eller andre eksotiske sykdommer som trenger øyeblikkelig og intensiv innsats for å redde store samfunnsverdier, eller der det er behov for å avlive et stort antall dyr som ledd i bekjempelsen av sykdommen.

Ved gyldig forfall som alder, overanstrengelse eller sykdom, fallerplikten bort.

Saker som angår dyrevelferd

Henvendelse fra Mattilsynet

Mattilsynet mottar mange bekymringsmeldinger om dyrevelferd. Utenfor normal arbeidstid kan Mattilsynet, ved den nasjonale beredskapsvakten (heretter kalt beredskapsvakten), eller en leder, henvende seg til veterinærvakten når Mattilsynet har behov for å få undersøkt en bekymringsmelding, få dyr undersøkt eller avlivet.

Mattilsynet vil i slike situasjoner be veterinærvakten om å undersøke forholdene og rapportere tilbake til beredskapsvakten. Veterinærvakten må da være behjelpelig med å iverksette nødvendige tiltak som for eksempel undersøkelse, behandling eller avliving av enkelt dyr. Veterinærvakten må også bistå beredskapsvakten med opplysninger om lokale forhold, herunder ved behov bidra til at beredskapsvakten kommer i kontakt med lokale myndigheter. Dette gjelder imidlertid ikke dersom veterinæren kan vise til gyldig forfall, eller er hindret av mer påtrengende oppgaver. I slike tilfeller skal veterinærvakten etter beste evne tilstrebe å sette Mattilsynet i kontakt med alternativ bistand.

Veterinærvakten skal motta en SMS fra Mattilsynet som bekrefter oppdraget.

Henvendelse fra politi, brannvesen eller annen offentlig myndighet

Offentlige myndigheter kan henvende seg til veterinærvakten når de har behov for å få dyr undersøkt eller avlivet. Regning for oppdraget sendes da til den aktuelle offentlige etat som er oppdragsgiver.

Henvendelse fra publikum

Ved bekymringsmeldinger fra publikum direkte til veterinærvakten, skal vakthavende veterinær be innringer sende melding til Mattilsynet via [varslingsknappen på Mattilsynets nettsider](#).

Hvis vakthavende veterinær vurderer at meldingen er alvorlig og må håndteres før første arbeidsdag, må hen be innringer ta kontakt med Mattilsynet på 22 40 00 00 straks. I arbeidstida kommer man til sentralbordet, utenom arbeidstid blir man automatisk satt over til Mattilsynets beredskapsvakt.

Saker som angår dyrehelse

Henvendelser ved mistanke om eller utbrudd av alvorlige smittsomme dyresykdommer

[Ved mistanke om eller utbrudd av alvorlige smittsomme dyresykdom skal det meldes til Mattilsynet umiddelbart på telefon 22 40 00 00.](#)

Dyreeier, publikum eller andre kan også henvende seg til veterinærvakten om mistanken om alvorlige smittsomme dyresykdommer. Vakhavende veterinær skal da ta kontakt med beredskapsvakten på 22 40 00 00. Beredskapsvakten kan i slike situasjoner pålegge vakhavende veterinær å undersøke forholdene og rapportere tilbake. Veterinærvakten skal motta en SMS fra Mattilsynet som bekrefter oppdraget og at det er et pålegg. Vakhavende veterinær må være behjelpelig med å vurdere, undersøke eller prøveta dyr og bistå beredskapsvakten med opplysninger om lokale forhold og ellers utføre de tiltak beredskapsvakten finner nødvendig.

Videre kan Mattilsynets beredskapsvakt pålegge veterinærvakten til å bli i dyreholdet/ på gården eller bistå Mattilsynet i alvorlige krisesituasjoner ihht [avtale mellom Mattilsynet og Den norske Veterinærforening om godtgjørelse m.v. til veterinærer ved beordring etter dyrehelsepersonelloven § 27.](#) I slike tilfeller skal Mattilsynet bekrefte beordringen med SMS til vakhavende veterinær før beordringen gjøres gjeldende.

Henvendelse fra Mattilsynets grensekontroll, tollmyndighet eller dyreeier om kjæledyr ved grenseoverganger

Hvis eiere av kjæledyr har mangelfull dokumentasjon ved grensekontroll, vil veterinærvakten kunne bli kontaktet. Dyreeier kan kontakte den veterinæren vedkommende ønsker, inkludert veterinærvakten, for å få behandlet (ormekur el.lign.) eller avlivet dyret. Regningen gjøres opp mellom oppdragsgiver/dyreeier og vakhavende veterinær.

Mattilsynet kan også kontakte veterinærvakten for å få avlivet eller behandlet dyr fordi dyret/ dyrene ikke kan isoleres til neste arbeidsdag eller hvis det oppstår andre problemstillinger i forhold til innførselen som må løses før neste arbeidsdag. I slike tilfeller sendes regning til Mattilsynet.

Vurdering av om dokumentasjon ved innførsel er i henhold til lov og forskrift skal gjøres av offentlig myndighet (i første rekke av Tolletaten, evt Mattilsynet) og er veterinærvakten uvedkommende.

Rapportering/uttalelse

Dersom beredskapsvakten ber om det, skal veterinærvakten oversende skriftlig rapporter/uttalelse.

Ansvar og myndighet

Veterinærvakten har ingen forvaltningsmyndighet og kan ikke fatte vedtak på vegne av Mattilsynet. Veterinæren kan heller ikke gå inn i dyrehold der eier motsetter seg dette.

Så lenge veterinærvakten ikke er beordret, utføres oppdrag på eget ansvar og risiko. Det er viktig at veterinærene som deltar i vakt er forberedt på å gjøre en risikovurdering av slike oppdrag i forhold til egen sikkerhet, og at egne kriteriene for ikke å utføre oppdraget/avbryte oppdraget er gjennomtenkt på forhånd.

Dersom veterinæren er pålagt av Mattilsynet å gjennomføre et oppdrag på deres vegne, er Mattilsynet ansvarlig for å kontakte politiet for bistand ved behov. Om nødvendig bistand ikke mottas, avbrytes oppdraget.

Debriefing

Mattilsynet har ansvar for å kontakte veterinærvakta umiddelbart etter et utført oppdrag og undersøke om det er behov for debriefing og sørge for at det gjennomføres ved behov.

Godtgjørelse

Regning for oppdrag, sendes oppdragsgiver/den som har bestilt tjenesten og honoreres etter medgått tid og veterinærens egne satser. Dersom satser for oppdrag for det offentlige fastsettes i forskrift eller avtale, skal disse satsene benyttes.

Ved beordring, brukes satsene i [avtale mellom Mattilsynet og Den norske Veterinærforening om godtgjørelse m.v. til veterinærer ved beordring etter dyrehelsepersonelloven § 27.](#)

Regning sendes helst innen en måned etter utført oppdrag. Informasjon om hvordan du sender regning til Mattilsynet finnes på mattilsynet.no.

Veiledning

Mattilsynets avdelinger har ansvar for å informere veterinærvaktdeltakerne i sitt distrikt om innholdet i denne veilederen.

Slik informasjon kan gis i forberedte møter mellom avdelingene og vaktdeltakerne, hvilket også kan bidra til god kontakt mellom aktørene.

Det er av stor betydning at Mattilsynet vektlegger informasjon om HMS og presiserer at veterinærer ikke skal gå inn i truende/ utfordrende situasjoner på Mattilsynets vegne. Det er Mattilsynet som har hjemmel til å be politiet om bistand, og Mattilsynet må også ta ansvar for kontakten med politiet, når det er ønskelig å be om deres bistand for personer som opererer på Mattilsynets vegne.

Denne veiledningen er utarbeidet av Mattilsynet og Den norske veterinærforening 21.06.2023